

Szakmai beszámoló az NKA 204103/00287 azonosító számú pályázatról

Észtországi tanulmányút és előadás tartása a *Színház és társadalom* című nemzetközi konferencián

Az NKA Közgyűjtemények Kollégiuma által támogatott szakmai út 2017. szeptember 1-12 között valósult meg, mely során Észtország több városába ellátogattam, feltérképeztem, meglátogattam a városokban működő múzeumok jelentős részét, számos szakemberrel is felvettem a kapcsolatot. Szeptember 5-10 között részt vettem a tartui DRAMA 2017 színházi fesztiválon, ahol 10 észt színházi előadást tekintettem meg, részt vettem és felszólaltam a nemzetközi szakmai látogatóknak szervezett kerekasztal beszélgetésen is. A fesztiválon alkalmam nyílt intézményem, a PIM – Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet számára igen hasznos színházi szakmai kapcsolatokat kiépíteni. 2017. szeptember 8-án a Tartui Egyetemen került sor a *Why Theatre? The Functions of Theatre in the 21st Century* (Miért pont színház? A színház funkciói a 21. században) című konferenciára, melyet a STEP színházzociológiai kutatócsoport szervezett. A társadalom és színház viszonyát számos szempontból elemző konferencián én a színházépületnek és a scenogáfiának a nézőre gyakorolt hatását vizsgáltam, egy átfogó nemzetközi kérdőíves kutatás válaszait elemezve. Az angol nyelven megtartott előadásom címe *Venues and Spaces in the Theatrical Experience* (A színházépület és a tér szerepe a színházi tapasztalatban) volt, melyben kísérletet tettem a színházi tértapasztalat fogalmának új értelmezésére is. Szeptember 9-én zajlott a STEP nemzetközi kutatócsoport éves munkaértekezlete is, melyen összegeztük az eddigi eredményeket és új kutatási feladatokat tűztünk ki. A hat európai ország egyetemeiről érkezett szakértől olyan rendszerszintű kutatásokra tették javaslatot, amelyek a magyar színházi rendszer jelenlegi kihívásai szempontjából is igen relevánsak. Hazatérésem után kollégáimnak vázoltam ezeket a kezdeményezéseket és megállapodtunk, hogy igyekszünk megtalálni a lehetőségét annak, hogy ezekbe az átfogó színházzociológiai kutatásokba mi is bekapcsolódjunk. A találkozón körvonalazódott két további szakmai konferencia terve is, 2018 áprilisában Londonban, majd októberben a hollandiai Leuwardenben lesz két olyan nagyszabású esemény, amely alkalmat ad a kutatócsoport újabb nyilvános megmutatkozására. Utazásom legjelentősebb részét az észtországi múzeumlátogatások tették ki. A két legnagyobb ész város, Tallinn és Tartu mellett egy kisebb városba, Rakverébe is ellátogattam, hogy teljesebb képet alkothassak az országban működő múzeumok jellegéről és tevékenységéről. Bár kétségtelenül elsőbbséget élveztek a színházi és művészeti múzeumok, igyekeztem sokféle múzeumba elmenni, hogy igény esetén a magyar múzeumi szakma sok képviselőjének, a Pulszky Társaság és tagozata a Pulszky FIAT tagjainak kapcsolatfelvételi lehetőségeket ajánlhassak. A különböző múzeumokban számos fényképet készítettem, igyekezve kiemelni a témaválasztás, a forgatókönyv, a bemutatott történet, az installáció innovatív elemeit, a látogatói interaktivitást és a komplex látogatói élményt támogató vagy esetleg hátráltató tényezőket. Minden intézményben arra is kíváncsi voltam, hogy az adott tárlat milyen formában jeleníti meg vagy fogalmazza újra az észt identitást, milyen viszonyt ápol a térség soknemzetiségű és igen összetett történelmi hagyományával. A múzeumi körképről részletes fényképes beszámolót készítek a Pulszky Társaság számára. Északi rokonainknál tett látogatásom során rendkívül pozitív kép alakult ki a múzeumok társadalmi megbecsültségéről és szerepéről. Ugyan jelentős különbségek vannak a kisvárosok és nagyobb városok múzeumi (és kulturális) kínálatában, a legtöbb meglátogatott intézmény

korszerű múzeumi megközelítést, látványos installációs elemeket és eszközöket használ, legalább háromnyelvű feliratokat kínál és nyitott a nemzetközi látogatók fogadására. A városok és az állam anyagilag is jól ellátja a múzeumok nagy részét, a színházak mellett az észt értékek és hagyományok igen fontos médiumának tartja a múzeumokat, nem riadva vissza az innovációtól, a korszerű, néhol radikális megközelítésektől sem.

Tallinn

Észt Színházi és Zenei Múzeum
Niguliste Múzeum (Szent Miklós-templom)
NUKU Bábmúzeum
Észtországi Orosz Múzeum
Észt Történeti Múzeum
Észt Tengerészeti Múzeum
Fényképészeti Múzeum
Tallinni Városi Múzeum
KUMU Kortárs Művészeti Múzeum
Kadriorgi palota
Tallinni Kortárs Művészeti Múzeum
Energy Discovery Center

Rakvere

Rakverei Kastélymúzeum
Rakverei Színház
Rakverei tölgyfaliget

Tartu

Észt Nemzeti Múzeum
19. századi polgári ház múzeum
Tartui Egyetem Múzeuma
Tartui Művészeti Múzeum
Tartui Bábmúzeum
Tartui Játékmúzeum
Tartui Botanikus Kert
Nemzeti Énekesztivál Múzeuma
Fejreállt ház

A beszámoló elérhető a Pulszky Társaság honlapján az alábbi címen:

http://pulszky.hu/wp-content/uploads/2017/01/szakmai_beszamolo_NKA_204103_00287.pdf

Budapest, 2017-10-20.

Szabó Attila